

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-355

19.02.2016

Кабінет Міністрів України

Надсилаємо адресований Кабінету Міністрів України депутатський запит народного депутата України Долженкова О. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 19 лютого 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

В. ГРОЙСМАН

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

ДОЛЖЕНКОВ ОЛЕКСАНДР ВАЛЕРІЙОВИЧ

01008, м. Київ, вул. М.Грушевського, 5

«16» лютого 2016 року № 5-182/2016

✓ Кабінет Міністрів України

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

копія: Міністерство соціальної політики
України

01601, м. Київ, вул. Еспланадна, 8/10

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо надання щомісячної адресної
допомоги особам,
які переміщуються з тимчасово
окупованої території України та районів
проведення антитерористичної операції*

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 10 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 1706-VII від 20.10. 2014 року у разі настання обставин, зазначених у статті 1 цього Закону, які спричинили масове (більше 100 тисяч осіб) переміщення громадян України, або у разі продовження дії обставин, зазначених у статті 1 цього Закону, понад 6 місяців Кабінет Міністрів України затверджує комплексні державні цільові програми щодо підтримки та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб із визначенням джерел та обсягів фінансування, контролює їх виконання.

Відповідно до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 505 від 01.10.2014 року (далі – Порядок) внутрішньо переміщеним особам, які стоять на обліку в структурних підрозділах з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органах з питань соціального захисту населення міських, районних у містах (у разі утворення) рад, надається грошова допомога з дня звернення за її призначенням і

виплачується по місяць зняття з такого обліку включно, але не більше ніж шість місяців.

На практиці існує низка проблем при оформленні, нарахуванні, отриманні та продовженні щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, районів проведення антитерористичної операції та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, для покриття витрат на проживання, які в основному пов'язані як з досить неякісно прописаними положеннями нормативно-правових актів, так і з практикою застосування, яка склалася у різних регіонах країни.

Відповідно до пункту 3 Порядку, сума допомоги для *непрацездатних осіб* (пенсіонери, діти) становить 884 гривні на одну особу (члена сім'ї) (близько 34 долари США); для інвалідів – *прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність*; для *працездатних осіб* – 442 гривні (близько 17 доларів США). Загальна сума допомоги на сім'ю розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї та не може перевищувати 2 400 гривень. Ця сума допомоги для працездатних членів сім'ї зменшується на наступні два місяці на 50 відсотків, якщо вони не працевлаштувалися протягом двох місяців з дня призначення виплати грошової допомоги, в тому числі за сприянням Державної служби зайнятості або перебувають в трудових відносинах з роботодавцями на тимчасово окупованій території України чи в районах проведення Антитерористичної операції, але фактично не працюють. Якщо і після цього працездатна особа не працевлаштувалася виплата допомоги взагалі припиняється. Після припинення виплат адресної допомоги за цією підставою, працездатні особи позбавляються права звернення за призначенням грошової допомоги на наступний шестимісячний термін.

Така імперативна вимога Порядку на практиці призвела до того, що навіть якщо працездатна особа знайшла роботу, їй відмовляють у призначенні виплат на наступний період. Крім того, Порядок взагалі не містить механізму перегляду суми призначеної адресної допомоги, якщо особа змінила свій статус протягом шестимісячного строку, на який була призначена допомога. Зважаючи на високий рівень безробіття в Україні та наднизьку ефективність Державної служби зайнятості, зменшення розміру адресної допомоги, а потім припинення її здійснення для не працевлаштованих переселенців працездатного віку не є фактором стимулювання пошуку роботи або запобіжником «утриманства», а стає механізмом покарання переселенців за те, що вони не змогли працевлаштуватися.

Наприклад, процедура неправомірного зменшення суми щомісячної адресної допомоги сім'ям, які досягли максимальної суми отримання виплат (2400 гривень). Ця проблема найбільш актуальна для сімей, в яких троє та більше дітей, людей з інвалідністю чи пенсіонерів. Як вже зазначалося, загальна сума допомоги на сім'ю розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї та не може перевищувати 2400 гривень. При цьому, якщо в сім'ї є працездатні члени, які не працевлаштувалися протягом двох-чотирьох місяців, розмір адресної допомоги на сім'ю скорочується навіть тоді, коли, наприклад, в родині троє дітей (хоча, якщо брати розрахунок 884 гривні на троє дітей, у будь-якому випадку допомога на сім'ю повинна становити 2400 гривень на весь період отримання виплат).

Також проблемним питанням є відмова у продовженні виплат щомісячної адресної допомоги сім'ям, в яких уповноважені представники сім'ї не працевлаштувалися та виплати адресної допомоги на минулий період їм були припинені. Відповідно до внесених до Порядку змін, особам працездатного віку, яким грошова допомога була припинена як таким, які не працевлаштувалися, грошова допомога на наступний строк не призначається. При цьому Порядок не містить

жодної згадки про те, що допомога не призначається всій сім'ї, а тільки не працевлаштованій особі. У скрутній ситуації опинилися сім'ї із дітьми, в яких батьки (або один з батьків, хто виховує дітей) не працевлаштувався.

Таким чином, зменшення суми щомісячної адресної допомоги для переселенців працездатного віку, які не працевлаштувалися протягом двох місяців після взяття на облік, а також імперативна норма щодо позбавлення права на повторне отримання цією категорією адресної допомоги на наступний шестимісячний термін, є непропорційними та несправедливими.

Станом на 18 січня 2016 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, взято на облік 1 684 815,00 внутрішньо переміщених осіб або 1 332 405,00 сімей з Донецької і Луганської областей та Автономної Республіки Крим.

Станом вже на 8 лютого 2016 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, взято на облік 1 714 648 внутрішньо переміщених осіб або 1 354 809 сімей з Донецької і Луганської областей та Автономної Республіки Крим. Отже, кількість внутрішньо переміщених осіб не зменшується, а навпаки, збільшується з кожним місяцем.

Крім офіційно зареєстрованих та переміщених переселенців, близько 2 мільйонів громадян України ще проживають безпосередньо біля, так званої, лінії розмежування, та близько 2 мільйонів громадян України залишилися на території, непідконтрольній українській владі.

При цьому, варто зазначити, що не дивлячись на той факт, що кількість внутрішньо переміщених осіб згідно статистики не зменшується, фінансування на 2016 рік на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам у Державному бюджеті України на 2016 рік зменшено майже на 500,0 млн. гривень (у 2015 році – 3,36 млрд. грн., а в 2016 році – 2,89 млрд. грн.), що вказує на політику Уряду щодо скорочення кількості осіб, яким така допомога буде призначатись.

Окремої уваги, також, потребує питання встановлення та розміру грошової допомоги вимушеним переселенцям. Так, за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання у 2014-2015 роках, Рахунковою палатою України, серед інших питань, встановлено, що розміри грошової допомоги переміщеним особам є необґрунтовано сталими величинами, які на відміну від інших видів соціальної допомоги не переглядаються залежно від економічних показників, а встановлений розмір допомоги для інвалідів на рівні прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, спричиняє дискримінацію між особами залежно від демографічної групи населення.

Крім всього вищезазначеного, однією із проблем є неузгодженість масиву нормативно-правових актів (законів та підзаконних актів), які регламентують права і свободи внутрішньо переміщених осіб.

Наприклад, Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 921-VIII від 24.12.2015 року передбачається можливість отримання довідки внутрішньо переміщеним особам іноземцям, особам без громадянства, а також тим громадянам, які на момент настання обставин переселення проживали постійно на території Автономної Республіки Крим, Луганської, Донецької областей, чи міста

Севастополя, але не мали зареєстрованого місця проживання на цих територіях. Дана довідка віднині діє безстроково та не потребує проставлення відмітки на ній Державної міграційної служби. Також врегульовано питання отримання статусу безробітного, отримання довідки внутрішньо переміщеної особи неповнолітніми, що перемістилися без супроводу батьків (опікунів) тощо.

Однак попри внесення змін до базового закону, проблемним залишається реалізація викладених у ньому норм, оскільки постанови Кабінету Міністрів України, які регулюють питання реєстрації внутрішньо переміщених осіб, надання їм адресної допомоги, не приведені у відповідність до змінених норм базового закону. *Це призводить до порушень прав переселенців та неоднакового застосування норм права на місцях, в територіальних підрозділах Міністерства соціальної політики України. Наприклад, відповідно до пункту 7 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України №509 від 01.10.2014 року, довідка внутрішньо переміщеної особи не є дійсною без проставлення на її зворотному боці відмітки Державної міграційної служби. Проте, процедура проставлення цієї відмітки скасована вищезазначеними змінами до базового закону, які набрали чинності. Дана неузгодженість позбавляє права внутрішньо переміщеним особам отримати адресну допомогу без проставлення відмітки Державної міграційної служби на довідці.*

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 16 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992 року № 2790-XII (із наступними змінами), **прошу надати інформацію:**

- *щодо кількості зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб, станом на 10.02.2016 року, для отримання адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг;*
- *щодо загальної суми розподілених коштів у 2015 році на виплату щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг;*
- *щодо критеріїв та шляхів скорочення кількості осіб, яким буде призначатися така допомога у 2016 році, у зв'язку із зменшенням видатків у Державному бюджеті України на 2016 рік на реалізацію даної програми та, в свою чергу, щомісячним збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб;*
- *щодо можливості проведення перегляду розміру щомісячної адресної допомоги залежно від економічних показників та збільшення її розміру, а також розробки чіткого алгоритму, розрахунку (призначення, зменшення, збільшення) розміру щомісячної адресної допомоги, її нарахування та перерахунку;*
- *щодо внесення змін до порядку та умов зменшення на наступні два місяці на 50 відсотків, адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам та припинення і поновлення виплати щомісячної адресної допомоги.*

Про результати розгляду депутатського запиту прошу повідомити у встановлений законодавством строк.

З повагою

О. В. Долженков
посв. № 182